

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *граѓанско образование* за осмо одделение на деветгодишното основното образование за учебната 2020/2021 година.

СКРАТЕНА НАСТАВНА ПРОГРАМА

ГРАЃАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Септември 2020 година

ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

VIII Одделение

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет *граѓанско образование* за VIII одделение од деветгодишното основно образование се базира на целите/резултатите од учење предвидени со наставната програма за наставиот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, 1 час неделно, односно вкупно 32 часа.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите/резултатите од учење, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

ТЕМА I: ПРЕТСТАВА ЗА СЕБЕ КАКО ГРАЃАНИН (4 ЧАСА)

Наставни единици:

1. Личен идентитет, групен идентитет
2. Лични и групни карактеристики

ТЕМА II: СОРАБОТКА И ПОВРЗАНОСТ ВО ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО (5 ЧАСА)

Наставни единици:

1. Сличности и разлики меѓу луѓето во граѓанското општество
2. Припадност кон заедницата
3. Соработка и поврзаност во заедницата

ТЕМА III: ГРАЃАНИНОТ И ОПШТЕСТВОТО (9 ЧАСА)

Наставни единици:

1. Улогата на граѓанинот во општеството
2. Развој на човековите права
3. Видови права и одговорности
4. Правата на детето
5. Дискриминација, стереотипи и предрасуди

ТЕМА IV: РЕЛИГИЈАТА, УМЕТНОСТА И МЕДИУМИТЕ ВО ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО (5 ЧАСА)

Наставни единици:

1. Религијата во општеството
2. Уметноста во граѓанското општество
3. Медиумите во демократското општество

ТЕМА V: ГРАЃАНИНОТ И ДРЖАВАТА (5 ЧАСА)**Наставни единици:**

1. Општествено и државно уредување (видови државно уредување)
2. Власт во функција на граѓаните
3. Како е организирана Власта во Република Северна Македонија

ТЕМА VI: ГРАЃАНИНОТ И СВЕТОТ (4 ЧАСА)**Наставни единици:**

1. Меѓународни организации
2. Република Северна Македонија и меѓународните организации

3. Дидактички препораки

Појдовна основа за реализација на скратената наставна програма по наставниот предмет *граѓанско образование* за VIII одделение од деветгодишното основно образование е редовната наставна програма (цели на предметот за развојниот период, цели на наставата во VIII одделение, конкретните цели, поими, предложените активности и методи и резултатите од учењето) и е соодветна на развојните карактеристики на учениците на деветгодишното основно образование, а дидактичките елементи коишто се карактеристични за наставата на современото основно училиште се одмерени на психофизичките способности на ученикот.

Наставниците по граѓанско образование своите планирања и подготовки за наставата треба да ги развиваат врз основа на целите и резултатите од учење по наставни теми и содржини кои се дадени во скратената наставна програма со соодветен избор на методи и активности во наставниот процес. Планирањето опфаќа задачи кои треба да се извршат во одредено време за остварување на поставените цели и резултати од учењето, но и

начините за контрола и проценка на постигнатите резултати. Со планирањето се избегнува стихијноста во воспитно-образовниот процес, а пак појдовната точка за изготвување на планирањето е рефлексивната.

Специфичноста на наставниот предмет во училишната настава ја дава суштинската задача и во скратените наставни програми, а тоа е учениците да се оспособуваат да го применуваат знаењето, да изградат свои ставови, интереси и размислувања кои ќе придонесат да бидат активни, да го збогатат нивното ученичко учество и потоа да го унапредат граѓанското општество како возрасни граѓани.

Скратената наставната програма по граѓанско образование може успешно да се реализира во училишната настава со примена на методи и активности за поттикнување на продлабочено учење со разбирање и расудување, кооперативност, работа во групи, како и со самостојно истражување и откривање на знаењето. Наставниците по граѓанско образование треба да придонесат за создавање демократска училишна клима, низ истражувачките активности, проектни работилници, учениците да го изнесуваат своето мислење, да прифаќаат вредности, да се воспитуваат во духот на соработката, хуманоста, емпатијата, ненасилната комуникација, недискриминацијата и почитувањето на различностите.

4.Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет *граѓанско образование* за осмо одделение на деветгодишното основното образование ја утврди

Бр.12-8424/49
16.9.2020

Министер за образование и наука
Мила Царовска